

SIMBOLURI BĂCĂUANE ÎN COMPOZIȚII HERALDICE DE ANSAMBLU

Cristina Tanasă

Situat în partea central-vestică a Moldovei, județul Bacău, fiind o zonă deluroasă, cuprinde Subcarpații și depresiunea Tazlău-Cășin, dar și o parte din lunca Siretului și a podișului Bârladului. Carpații de pe raza județului sunt formați din munții Tarcăului, Oituzului, Goșmanului și Berzunțului. În perioada dezvoltării feudalismului aceste zone făceau parte din ținuturile Bacău și Troțuș. Așezările existente în partea stângă a Siretului și cele din regiunea de unde izvorăsc Tutova, Berheciul și Zeletinul, aparțineau ținuturilor Roman, Tecuci și Putna¹.

Materialele documentare ce s-au păstrat, nu au permis stabilirea unei date exacte a împărțirii Moldovei în ținuturi. În unele documente din prima jumătate a secolului al XV-lea sunt menționate cele două unități administrative cu aspectul „de la Bacău” și „de la Troțuș”². Cronicile și actele amintesc și unele evenimente istorice petrecute pe acest teritoriu de-a lungul vremii, acestea fiind: faptul că în 1467 prin pasul Oituzului a trecut, în toiu iernii, Matei Corvinul, regele Ungariei, îndreptându-se spre Baia în fruntea armatelor sale. Regele ungar a ars Troțușul și Bacăul. Lângă localitatea Soci, Ștefan cel Mare a înfrânt în 1471 oastea lui Radu cel Frumos³.

Cel mai vechi izvor cunoscut până în prezent care cuprinde însemnele districtuale este sigiliul „Divanului Cnejeii Moldovei” folosit în perioada 1806-1812. Matricea sigilară este din fier și are diametrul 56 mm. Prima dată s-a păstrat la cabinetul numismatic al Academiei Române, în colecția de sigilii la nr. 247, ca apoi să fie în Muzeul Național de Istorie a României. Amprenta sigiliului apare pe mai multe documente inclusiv pe pergamentul din 6 aprilie 1816 aplicată în negru de fum.

Acest sigiliul a fost publicat de V.A. Urechia⁴, apoi descifrat de I.C. Filitti⁵, C. Moisil⁶ și interpretat de Maria Dogaru⁷, Dan Cernovodeanu, J.

¹ Bacău, Monografie, seria „Județele Patriei”, București, Editura Sport-Turism, București, 1978.

² **Istoria României în date** (coord. C.C. Giurăscu), București, Editura Enciclopedică Română, București, 1978, p. 85.

³ **Enciclopedia României**, vol. III, București, 1938, p. 19-20.

⁴ V.A. Urechia, **Schițe de sigiliografie românească**, București, 1891, p. 15.

⁵ I.C. Filitti, **Despre primele steme ale principatelor române**, în **Cercetări și documente privitoare la istoria principatelor române**, București, 1935, p. 1-2.

⁶ C. Moisil, **Studii de sigiliografie românească**, în *RevArh*, II, 1927, nr. 4-5, p. 141-142.

⁷ Maria Dogaru, **Conservarea stemelor județene în sigilii domnești**, în *RevArh*, L,

Mănescu⁸. Compoziția înfățișează un scut încărcat cu un cap de bour cu o stea cu șase raze între coarne pe câmp de aur, cu bordură țintată de argint, timbrat de o coroană princiară închisă. Scutul este așezat pe o panoplie de trofee (4 steaguri, un arc, o tolbă cu trei săgeți, două țevi de tun, o tobă și un timpan). Dedesubt în semicerc legenda, care este scrisă cu alfabet chirilic „ДИВАНУЛ КНЕЖИИ МОЛДАВЕИ” (Divanul Cnejeiei Moldovei). Compoziția este înconjurată de 21 de medalioane cu stemele ținuturilor moldovene în următoarele ordine: ținutul Suceava (cu reprezentarea unui arbore cu coroană bogată), Iași (un cal), Cârligătura (un patruped stând), Hârlău (trei tufani), Botoșani (un cosaș cosind), Dorohoi (un rac), Herța (un braț drept ținând o balanță), Fălciu (o bovină), Vaslui (un stup înconjurat de un roi de albine), Tutova (trei pești), Covurlui (o corabie cu catarg), Tecuci (un ciorchine de strugure), Putna (Bachus pe un butoi), Bacău (un munte de sare), Roman (o plantă cu frunze), Neamț (un cerb), plasate după criteriile istoriografice⁹.

După cum am văzut ținutul Bacău ocupă locul al 13-lea în cadrul acestei compoziții sigilare. Imaginea ne înfățișează un grup de stânci ieșind dintr-o terasă, neîndoielnic simbolizând un munte de sare. Desigur instituirea unui astfel de simbol pentru Bacău a fost determinată de rolul pe care îl avea extracția de sare de la Tg. Ocna, în ansamblul exportului și consumului Principatului Moldovei.

Evoluția ținutului Bacău în izvoare heraldice generale alcătuite în secolul XIX-XX.

Tradiția realizării unor compoziții heraldice care să cuprindă în centru herbul țării (capul de bour cu stea între coarne) se continuă în tot secolul al XIX-lea. Prima compoziție de acest fel, cunoscută după sigiliul „Divanului Cnejeiei Moldovei”, este portretul domnitorului Scarlat Calimachi (1812-1819)¹⁰.

În partea inferioară a tabloului, identificăm un medalion rotund care are în centrul stema țării plasată într-un scut așezat sub un pavilion prins într-o coroană, plasat la rându-i pe o panoplie de steaguri și arme. La marginea medalionului sunt dispuse stemele ținuturilor moldave într-o ordine inversă decât în sigiliul Divanului Moldovei. Ceea ce este caracteristic acestui izvor este faptul că fiecare imagine este însoțită de denumirea ținutului respectiv scrisă cu caractere grecești: „Βάκοβί”.

Județul Bacău, în compoziția la care ne referim, dacă numărăm emblemele de la dreapta spre stânga, este cel de-al 13-lea. Deslușim în

1973, nr. 2, p. 295-302.

⁸ D. Cernovodeanu, I.N. Mănescu, **Noile steme ale județelor și municipiilor din Republica Socialistă România**, în *Rev.Arh.*, XXXIV, nr. 1-2, 1974, București, p. 218.

⁹ *Ibidem*, p. 15.

¹⁰ D. Cernovodeanu, I.N. Mănescu, **op.cit.**, p. 15-16.

medalionul rezervat acestui district un relief muntos alcătuit din stânci de sare, pe care însă se zăresc ierburi. Portretul, însoțit de compoziția heraldică descrisă mai sus, a fost tipărit pe frontispiciul ediției grecești a **Codului Civil** apărut la Iași în 1817¹¹.

Informațiile privind simbolurile districtuale se largesc prin sigiliul mare al domnitorului Mihail Suțu din 1819¹². Sigiliul rotund, cu diametrul 68 mm, are în câmp un scut nou francez, capul de bour cu coarnele curbate în interior cu o stea cu șase raze între ele.

Scutul timbrat de un glob crucifer, având crucea în cimitir, este așezat pe o panoplie de arme, formată din patru steaguri desfășurate, un arc întins, o tolbă cu trei săgeți, două țevi de tun cu câte trei ghiulele, fiecare, două darabane și o tolbă cu un băț. Totul este așezat sub un pavilion căptușit cu hermină și susținut de o coroană deschisă cu cinci fleuroane, flancată la dextra și senestra de iatagane și buzdugane.

De jur împrejur sunt 16 medalioane rotunde cu stemele ținuturilor și cu numele fiecăruia, scrise cu caractere grecești, în ordinea: Iași (reprezentat de un cal), Cărligătura (un mânăz alergând spre dreapta), Hârlău (o alee cu stejar), Botoșani (o casa înfiptă într-un lan), Dorohoi (un rac spre dreapta), Herța (o mână ținând cumpăna dreptății), Fălciu (un bou spre dreapta), Vaslui (un stup de albine), Tutova (trei pești suprapuși spre stânga), Covurlui (o corabie), Tecuci (o ramură de viță cu un ciorchin), Putna (Bachus pe un butoi), Bacău (un deal de sare), Roman (o tulpină de trandafir cu două flori), Neamț (o capră neagră spre stânga), Suceava (trei brazi unul lângă altul).

Pe marginea sigiliului se află inscripția circulară: „1819 ИѠANY МИХАИЛ ГРИГОРИЕ СУЦУЛ В.В. КУ МИЛА ЛУИ ДУМНЕЗЕУ ДОМН А ТОАТЪ ЦАРА МОЛДОВИИ”, scrisă cu caractere chirilice. Medalionul cu reprezentarea ținutului Bacău ocupă tot locul 13 și cuprinde: un relief muntos alcătuit din bolovani de sare, deasupra cărora se zăresc ierburi și flori. De această dată constatăm o mare abundență a elementului vegetal. Numele ținutului Bacău apare scris pe stemă cu caractere grecești: „Βακδῦ”.

Modificările intervenite în organizarea instituțională introdusă prin Regulamentul Organic (mai 1831 în Țara Românească și ianuarie 1832 în Moldova), se vor răsfrânge și în ceea ce privește stemele districtuale.

Crearea instituțiilor de administrare publică cu atribuții precise și investite cu dreptul de a emana acte valabile sub sigiliul propriu, a determinat o mai mare grijă a autorităților și a societății față de gravarea, păstrarea și folosirea tiparelor sigilare.

Conform prevederilor acestui Regulament, stemele districtuale sunt

¹¹ Biblioteca Academiei Române, cabinet Stampe, C.S.I./Hofel B-4, nr. inventar 19566.

¹² Maria Dogaru, **op.cit.**, p. 297-301.

atestate oficial. Ca urmare, instituțiile își vor grava tipare sigilare, având în câmp simboluri proprii, paralel cu acestea însă se va continua și practica alcătuirii de reprezentări heraldice ce reunesc herbul țării și stemele districtuale.

Un nou izvor de acest fel a fost creat în 1837, în timpul domniei lui Mihail Sturdza¹³. Este un tipar sigilar de cristal care cuprinde în partea superioară o compoziție mixtă: scut despicaț, albastru, încărcat în prima parte cu un cap de bour cu stea între coarne, iar în cea de-a doua cu blazonul familiei domnitoare menționate: un leu rampant încoronat ținând în laba dreaptă superioară o sabie încolăcită de o iederă. Scutul timbrat de o coroană închisă este sprijinit de doi delfini afrontați.

În continuare, în spațiul sigilar sunt dispuse pe mai multe rânduri, respectiv patru, cele 13 steme districtuale moldave și anume: 4.4.3.2. Pe locul prim este scutul ce conține simbolul orașul Iași, capitala țării, urmat de emblemele districtelor în ordinea: Dorohoi, Râmnicu-Sărat, Vaslui, Tutova, Covurlui, Tecuci, Putna, Bacău, Roman, Suceava. Fiecare scut este însoțit în partea superioară de o slovă redând prin folosirea siglei ca formă de prescurtare denumirea județului, de această dată folosindu-se scrierea chirilică.

Plasat, cum am văzut, pe locul 10, scutul ținutului Bacău este, pentru prima dată, reprezentat cu semnele convenționale pentru cunoașterea cromaticii câmpului și a figurilor respective: pe fond roșu o stâncă de argint ce iese dintr-o terasă de azur.

Ceea ce merită relevat în legătură cu această reprezentare este faptul că muntele de sare este conturat, în mod original, prin suprapunerea a 10 stânci de sare în formă de piramidă (1.2.3.4.).

Următoarele reprezentări heraldice de ansamblu sunt legate de evenimentul istoric înfăptuit la 24 ianuarie 1859, Unirea Principatelor Române. Heraldica înregistrează în izvoare entuziasmul cu care masele populare au participat la împlinirea visului secular de unitate.

Însumate preocupărilor generale ale societății românești de a da glas aspirațiilor spre unitate, izvoarele heraldice, prin coduri diversificate vor ilustra modul în care societatea românească a înțeles să concretizeze acest ideal.

Reține atenția, printre acestea, **Litografia** din 1859 a lui Alexandru Asachi¹⁴, realizată în atelierul lui Antohi Partenie, în care pentru prima dată simbolurile districtelor moldovene însoțesc stema unită. Stema era menită a atesta în coduri heraldice noul statut juridic al Țărilor Române. Medalioanele plasate circular în jurul stemei oficiale, se deosebesc de cele anterioare prin prezența însemnelor desemnând județele din sudul Basarabiei, revenite la

¹³ D. Cernovodeanu, I.N. Mănescu, **op.cit.**, p. 18.

¹⁴ Biblioteca Academiei Române, cabinet Stampe, G.R.I. (Asachi A.), Partenie, A. 43, nr. inventar 23815.

Principatul Moldovei în urma războiului Crimeii. În cadrul noii alcătuiți în ansamblul celor 15 districte, Bacăul ocupă locul 10. Deslușim în imagine relieful muntos mai pregnant reliefat și însoțit de denumirea ținutului scrisă cu caractere latine în întregime: „BACĂU”.

Ca dovadă a preocupărilor de a se exprima în chip simbolic adeziunea față de Unitate, în 1860¹⁵, Antohi Partenie a efectuat o **Litografie** în cadrul căreia stema unită este plasată sub un pavilion căptușit cu hermină, așezată pe o panoplie de steaguri și arme și însoțită de o deviză semnificativă pentru mentalitatea societății acestei epoci: „Iubire, Pace și Unire”. Sentimentul național își găsește expresia în compoziția la care ne referim și prin faptul că simbolul fiecărui district este plasat într-un cerc având drept fundal tricolorul (roșu, aur și albastru), smălțuri marcate prin semnele convenționale, uzuale în arta blazonului.

Cele 32 de districte ale țării (fiecare cuprinzând denumirea județului și a capitalei de județ) sunt plasate în medalioane rotunde grupate câte patru, alcătuind astfel opt asemenea grupuri de steme. În grupul superior central sunt cuprinse: stema districtului Ilfov (cu reședința la București), suprapusă de cea a districtului Dâmbovița (cu reședința la Târgoviște) și flancate de cele ale districtelor Vlașca (cu reședința la Giurgiu) și Ialomița (cu reședința la Călărași).

În sensul acelor de ceasornic urmărind celelalte steme județene, acestea sunt grupate după poziția geografică a respectivelor unități teritorial-administrative.

Medalionul desemnând districtul Bacău ocupă locul 9 în această reprezentare și este grupat cu districtele: Putna (reședința Focșani), Roman (reședința Roman), Iași (reședința Iași); înfățișează o aglomerare de stânci flancată de ambele părți de păduri de brazi și vegetație. În jurul medalionului (dealtfel ca și la toate celelalte) este trecut: „DISTR. BACĂU. R. BACĂU” (districtul și reședința lui).

Simbolul băcăuan se reunește cu celelalte embleme județene și pe suportul „**Procesului verbal**” din 21 mai/ 21 iunie 1864, încheiat de Comisia de constatare a voturilor asupra plebiscitului prin care populația țării și-a exprimat acordul față de politica domnitorului Alexandru Ioan Cuza.

Dorind să releve și prin mijlocirea limbajului heraldic semnificația acestui document, suportul său a fost bogat ornamentat. Chenarul care înconjoară laturile suportului cuprind pe de o parte dispuneri de cavaleri în armură, panoplii de arme și steaguri, devize, printre care sunt plasate scuturi încărcate cu simboluri specifice districtelor din România. Scutul cu simbolul Bacăului este plasat alături de ecusoanele județelor Buzău și Râmnic.

O altă lucrare în care sunt reunite stemele districtelor românești îl are ca autor pe maiorul Dimitrie Pappasoglu. Realizând **Atlasul geografic al**

¹⁵ **Ibidem**, G.R.I./Partenie, A. 36+2, nr. inventar. 552.

României¹⁶, dedicat lui Ioan E. Florescu (ministru secretar de stat la Departamentul de Interne, Agricultură și Lucrări Publice), în 1865 noiembrie 10, București. Autorul menționat a cuprins, alături de date geografice și statistice, și stema fiecărui district (cuprinde 32 de districte). Modul de reproducere a acestor steme este diferit de compozițiile anterioare prin faptul că autorul folosește un scut cu margine neregulată, timbrat de o coroană închisă, având la bază două ramuri de măslin legate în centru printr-o fundă.

Fiecare district cuprinde câte o dedicație și anume: Districtul Bacău conține dedicația „Prințului Wittgenstein”, scrisă într-o eșarfă în partea superioară, ce face parte din chenarul ce încadrează harta județului. Harta cu nr. 10, trasată la scara 1/420.000, desemnează județul Bacău și înfățișează: un adevărat peisaj montan dominat de un grup de stânci ce au la bază munți parțial împăduriți.

Preocuparea de a se exprima prin limbajul heraldic sentimentele naționale se constată și în **Cromolitografia din 1874**¹⁷, care se individualizează prin faptul că în centrul compoziției se află stema României din 1872, cu stemele districtelor, care sunt dispuse pe o cunună formată din frunze de laur, fiecare simbol județean având drept fundal cele trei culori naționale: roșu, galben și albastru.

Stema Bacăului ocupă locul 11, în sensul invers acelor de ceasornic, (locul 10 fiind ocupat de districtul Vâlcea, iar locul 12 de districtul Ialomița), și înfățișează o aglomerare de stânci de sare, ce predomină, flancate de vegetație.

O altă stemă, desemnând județul Bacău, apare în **Charta portativă** a lui A. Gorjan¹⁸, intitulată **ROMÂNIA cu Țerile vecine** ce a fost aprobată pentru „școalele primare și I clasă gimnasială” din 1882, litografie realizată de M.B. Baer. Această hartă a României cuprinde pe o bordură 34 de steme și anume: Muscel, Vâlcea, București, Prahova, Ialomița, Tecuci, Bacău, Brăila, Tutova, Covurlui, Râmnic, Putna, Dorohoi, Suceava, Buzău, Tulcea, Neamț, Dolj, Iași, urba Iași, Mehedinți, Fălciu, Argeș, Vaslui, Romanai, Dâmbovița, Vlașca, Teleorman, Ilfov și Gorj.

Printre steme sunt cuprinse diferite imagini, având alături reprezentarea codificată ce apare pe hartă, desemnând acea imagine (ex. fig. 1 – o insulă, fig. 13 – un vulcan) însemnând de fapt legenda hărții. În partea superioară, în dreapta hărții, sunt două medalioane cu portretele reginei Elisabeta și a regelui Carol I, dedesubtul medalioanelor fiind Drapelul Național Român. În partea inferioară a hărții, tot în dreapta este stema României din 1872.

O altă compoziție heraldică desemnând județul Bacău găsim și în

¹⁶ Idem, Cabinet Cartografie, H.V., nr. inventar. 415.

¹⁷ Idem, Cabinet Stampe, G.R. 19 III, nr. inventar 42917.

¹⁸ Idem, Cabinet Cartografie, D.XIV/69, nr. inventar 628.

Litografia realizată în 1878 de G. Venrich¹⁹, cu ocazia cuceririi independenței la 10 mai 1877. În imagine este înfățișat, în prim plan, un personaj feminin ce semnifică „ROMÂNIA”, ce ține în mână o ramură de măslin, iar cu cealaltă mână ține un jug rupt (aluzie la „jugul otoman”), semnificând „Libertatea”.

Stemele județelor, în număr de 32, sunt dispuse de o parte și de alta a tabloului, și anume: în partea dreaptă heraldică sunt stemele județelor Moldovene. Acestea sunt dispuse câte două în lungime. În partea superioară a reprezentării se află o acvilă încoronată ce ține în cioc o cruce și care are ca suport un medalion în care este scris: „INDEPENDENȚA ROMÂNII. Mai 10 anul 1877”. În partea inferioară a compoziției este scrisă dedicația către „Înaltele corpuri legiuitoare ale României”, către „bravii ostași ce au luptat la Plevna conduși de Carol I și de generalii: A. Cernat, G. Manu, A. Cercherz, A. Angheliescu și N. Haralambie”. Reprezentarea ce desemnează județul Bacău ocupă locul 24 între cele 32 de steme județene și înfățișează o aglomerare de munți; în partea superioară fiind trecut numele județului: „BACĂU”.

O altă compoziție heraldică în care stemele districtuale care însoțesc herbul țării a fost realizată de heraldistul Ștefan Grecianu în 1890²⁰, acestea conținând de fapt proiectele de steme ale celor 32 de județe ale României.

Originalitatea acestei reprezentări constă în următoarele:

1. Stema țării este redată doar prin scutul cu simbolurile provinciilor istorice, în centru este plasat scutul sfertuit cuprinzând simbolurile provinciilor istorice reprezentate în armele oficiale respectiv: acvila cruciată (desemnând Țara Românească), capul de bour (desemnând Moldova), un leu ieșind dintr-o coroană bănească (desemnând Oltenia) și doi delfini afrontați (desemnând regiunea maritimă a țării).
2. Scuturile cu emblemele districtuale alcătuiesc un cerc, legate fiecare cu centrul reprezentării unde este stema țării.
3. Denumirea fiecărui district este caligrafiată în afara medalionului, mergând de la un scut spre centrul compoziției, sugerând o rozetă în care factorii sunt reuniți.

Stemele județelor sunt aranjate în ordinea alfabetică, în sensul acelor de ceasornic. Scutul desemnând județul Bacău ocupă locul 2 în această rozetă de steme și identificăm următoarea înfățișare: o piramidă alcătuită din stânci, asemănătoare cu însemnul de pe sigiliul domnitorului Mihail Sturza din 1837 (pe o terasă 10 stânci de sare suprapuse în piramidă în forma 1.2.3.4.).

Tot A. Gorjan, în 1892²¹, elaborează o altă hartă a României, în care

¹⁹ Idem, Cabinet Stampe, G.Venrich.

²⁰ Ștefan D. Grecianu, **Eraldica României, acte privitoare la stabilirea armeriilor oficiale în planșe și vocabular**, București, 1900, p.1.

²¹ Biblioteca Academiei Române, cabinet Cartografie, D.XIV/70, nr. inventar 692, litografie realizată de M.B. Baer, București,.

stemele sunt identice cu cele înfățișate în harta realizată în 1882 și diferă doar prin adăugarea medalionului cu portretul moștenitorului tronului, Ferdinand, sub cele două medalioane ale reginei Elisabeta și a regelui Carol I. O modificare în înfățișarea simbolului heraldic băcăuan se va constata la începutul secolului XX, în **Atlasul** realizat în 1903²². Editat de Ministrul de Interne sub titlul **Hartele județelor cu plășile, comunele, satele și cătunele viitoare**, această lucrare înfățișează și scuturile încărcate cu simbolurile fiecărui district.

Scutul cu margini neregulate și dotat cu o bordură îngustă, realizat alb-negru, fără a se indica cromatica prin semnele convenționale specifice științei și artei heraldice, aduce, totuși, unele modificări în privința simbolurilor districtuale.

Județul Bacău va fi individualizat printr-un scut cu stema Bacăului în cadrul compoziției heraldico-vexilologice, intitulată **Cultul drapelului. Contribuții la educarea patriotică** tipărită în 1913.

Distingem în imagine o stâncă cu două piscuri înalte având la poale trei brazi, în prim-plan fiind ierburi. Compoziția heraldică de pe verso copertei **Caietelor de școală din România**, ce datează din primul deceniu al secolului XX, reprezintă stemele celor 32 de județe ale țării în ordine alfabetică.

Scutul ce desemnează județul Bacău ocupă locul doi în această compoziție și înfățișează o aglomerare de stânci (de sare, probabil), puțin asemănătoare celei din **Litografia** lui Antohi Partenie, dar fără să cuprindă și vegetație.

Reprezentările heraldice desemnând județul Bacău, prezentate mai sus, ne arată într-un fel, baza economiei județului, cât și ocupația principală a locuitorilor, alteori fiind reprezentat un peisaj montan: munți mai înalți sau mai scunzi, flancați de vegetație, aluzie la flora și fauna specifică județului.

Stemele reconstituie într-un fel mentalitățile societăților generațiilor trecute și prezente. Aceste simboluri heraldice ne ajută la identificarea posesorului comunității respective cât și la cunoașterea personalității lui, sau a mentalității comunității.

GLOSAR

acvilă – pasăre heraldică de prim rang, simbolizează curaj, hotărâre, zbor spre înălțimi.

afrontate - două personaje, animale sau obiecte plasate față în față.

broșând - poziție de suprapunere a unor piese sau figuri heraldice.

brâu – piesă onorabilă a scutului, reprezintă o fâșie care desparte pe orizontal câmpul acesteia. Poate fi drept sau ondulat.

câmp – suprafața scutului care poate fi liberă sau încadrată cu piese și figuri heraldice.

flancat – termen ce indică poziția paralelă a unor mobile cu laturile scutului.

fleuron – element component al coroanei deschise, care este fixat pe un cerc frontal, de obicei

²² **Ibidem.**

împodobit cu pietre prețioase. Coroanele pot cuprinde 3, 5, 7, sau 9 fleuroane.

legendă – textul scris pe câmpul sigilar, însoțit de emblema, redând numele și titlul posesorului.

panoplie – termen indicând arme, steaguri sau instrumente muzicale, aranjate simetric sub scut (peste care se așează scutul).

smalțuri – termen generic care definește metalele, culorile și blănurile utilizate în alcătuirea stemelor. Cuprind două metale (aur și argint), șase culori (roșu, verde, albastru sau azur, negru, purpuriu, portocaliu) și două blănuri (hermină și singeapuri).

timbrat – termen care indică poziția unei mobile față de scut.

The heraldic represents of the district Bacău Summary

The authors of the article presents information on the evolution of district Bacău in to Heraldics source. This material presents an image of some aspects which represent the society between the XVth - XXth century.